

KONSTEN.NET

Galleri Enkehuset, Stockholm: Mona Petersson 2001

Anordning

Förmågan att skydda sig med hjälp av artificiella medel är en av de egenskaper som skiljer människan från andra arter. Och gudarna skall veta att det är något hon haft behov av genom årtusendena. I vår tid har de grundläggande behoven av skydd mot väder och vind kompletterats med nödvändigheten att stänga ute effekterna från miljökatastrofer och - i vissa olycksdrabbade delar av världen - kemiska stridsmedel. Skyddsbehovet behöver emellertid inte alltid ta sig så dramatiska uttryck. Längre resor och godstransporter kräver också att vi emballerar oss själva och våra ägodelar på ett sätt som säkerställer att ingen och inget skadas på väg mot målet. Inte minst för konstnärerna är detta av största vikt - vandringsutställningarnas slitage på konstverken är ett lika känt som beklagligt faktum. Det moderna samhällets mångdimensionella behov av olika slags skydd har därför inte oväntat kommit att hamna i centrum för den konstnärliga utforskningen och gestaltningen. Alltmedan konstnärer som Martin Kippenberg och Barry X Ball tagit sig an de sinnrika och ofta smått groteska emballagetekniker som används för att frakta konstverk har andra konstnärer (många av dem kvinnor) som Mona Hatoum, Jana Sterbak, Louise Bourgeois i stället tagit de fysiska skyddsutrustningarna som utgångspunkt för ett studium av motsatsparet skydd-utsatthet, i sin tur ett böjningsmönster för hela kulturen.

Mona Peterssons utställning "Anordning" söker att i rumsinstallationens form göra denna ofta svårtydbara dualism synlig. Hon har tidigare arbetat i anslutning till samma problematik, bland annat genom en "brevperformance" kring växt- huseffekten och genom utplaceringen av skyltar med positionskoordinater i stadslandskapet som en allusion på de s.k. smarta bombernas påstådda träffsäkerhet. "Anordning" består av ett antal fristående objekt och två videoloopar, men utställningen bör ändå uppfattas som en sammanhängande helhet. Själva utförandet - såväl presentationens som de enskilda objektens - lämnar inget övrigt att önska. Verkens finish är nästan skrämmande perfekt och orsakar nostalgiska återfall i minnen av en konst som under några år i slutet av 80-talet och början av 90-talet närmast var norm innan *trashart* och *scatterart* gjorde dygd av det oplanerade och kaotiska. Kaos är minst av allt vad Mona Peterssons utställning representerar. Varenda skruv, beslag och söm har placerats på exakt rätt ställe och det vilar något kusligt över systematiken med vilken arbetet genomförts. Utställningsobjektens ursprung

är genomgående dunkelt. Burar, behållare, skyddsmasker, tvättställ - allt pekar i riktning mot mystiska hot om smitta och förgiftning. Intrycket förstärks av den korta videoloop som om och om igen visar hur en gasmaskförsedd man släpper en liten glasampull genom hålet i en glasvägg. Handlingen i sig kan tyckas oskyldig om man bortser från det faktum att han snabbt förseglar hålet med en gummipropp och att kamerans (och därmed även ögats) perspektiv är inifrån den bur som glasväggen kan förmodas utgöra en del av.

Att vara väl skyddad är under sådana omständigheter en överlevnadsfråga. Kruxet är dock att de skyddsutrustningar som Mona Petersson visar inte verkar vara gjorda för människor. Både storleken och överensstämmelsen med extremiteternas placering på människokroppen stämmer helt enkelt inte. En gashjälm i ett gummiliknande material på sin piedestal verkar till exempel snarare tillverkad med en hunds fysiologi som förebild än en människas. Efter en stunds vistelse i utställningen är det inte alls längre självklart att det är anordningar för skydd och överlevnad som exponeras. Närheten till djurförsök och försöksdjur känns precis lika påtaglig. Kanske är det denna dubbla utsatthet som Mona Petersson vill kasta ljus över, ty det hör till våra minst angenäma egenskaper att vi har för vana att plåga andra varelser i proportion till hur stort hot vi själva upplever att vi utsätts för. Denna sällsynta men ack så viktiga solidaritetsförklaring är inte bara en konstnärlig angelägenhet, utan ett moraliskt ställningstagande som ger samvetet röst och värdigheten substans. Galleri Enkehuset har på senare år haft svårt att få bra utställare och att hitta en linje i sin verksamhet. En ensam svala gör som bekant ingen sommar, men Mona Peterssons utställnings ingår ändå visst hopp för galleriets framtid.

Anders Olofsson